

Vremensko važenje pravne norme je činjenica koja određuje da li je određena pravna norma u trenutku primjene na snazi, odnosno da li je obavezujuća. Ova činjenica je od značaja zbog toga što su pravne norme promjenjive, što znači da je neophodno utvrditi da li je i kada pravna norma stupila na snagu, odnosno da li je i kada prestala da važi.

Pošto je materija koju zakon reguliše na propisan način i od nadležnog subjekta normativno uobličena i utvrđena glasanjem, zakon se zvanično objavljuje (tzv. obnarodovanje), a potom najčešće posle izvjesnog vremena (vacatio legis), stupa na snagu. Objavljivanje zakona treba da omogući svim zainteresovanim subjektima upoznavanje sa postojanjem zakona i njegovom sadržinom, a vacatio legis dovoljno vremena za svestrano i valjano obavještanje.

Trenutak stupanja na snagu norme određen je njom samom, ili uopšteno za sve norme. Ako samom normom nije određeno drugačije, u našem pravu, norma stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u službenoj publikaciji. Tako član 120. Ustava Republike Srbije predviđa: «Zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupa na snagu.»

Međutim, ovo pravilo ne primjenjuje se jednako u svim pravnim sistemima. Za razliku od našeg prava, u drugim pravima taj rok se kreće od dana objavljivanja (Francuska, Austrija), pa preko 3 dana (Bugarska), 15 dana (Italija), do 28 dana (Švedska).

Sasvim izuzetno zakoni mogu stupiti na snagu odmah pošto su publikovani. To će biti opravdano samo u onim slučajevima, kada bi se ostavljanjem vremena za "ležanje" zakona osujetila njegova svrha, ili kada ranije objavljivanje nije moguće zbog hitnosti (npr. Propisi zbog elementarnih nepogoda, ili propisi o poskupljenju).

Kao što momenat stupanja na snagu norme može biti određen u pravnom aktu, ili utvrđen zajedničkim pravilom koje važi za sve pravne norme, tako se određuje i prestanak njihovog važenja. Najjasnija je situacija kada norma sama određuje prestanak svog važenja ili ga utvrđuje hijerarhijski viša norma. U nedostatku izričite odredbe važi opšte pravilo da norma prestaje da važi kada na propisan način bude ukinuta.

Ovdje treba razlikovati dvije situacije:

U prvoj važi pravilo Lex posterior derogat legi priori, što znači da jedna norma prestaje da važi kada se donese pravna norma iste ili veće pravne snage sa suprotnim sadržajem.

U drugoj na odnos između opštije i posebije norme primjenjuje se pravilo lex specialis derogat legi generali, koje određuje da posebna norma ukida opštu čak i kada je vremenski starija od nje.

Najteže je odrediti prestanak važenja norme u slučaju dugotrajnog neprimjenjivanja. Ova pojava se naziva IZOBIČAJAVANJE (desuetudo). Običajno ukidanje važenja norme može se posmatrati dvostruko:

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----**

[www.maturskiradovi.net](http://www.maturskiradovi.net)

**MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: [maturskiradovi.net@gmail.com](mailto:maturskiradovi.net@gmail.com)**